



Zaaknummer : 01082907
Ons Kenmerk : ODH1153453
Datum : 09-10-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Bij besluit van 10 september 2019, met kenmerk ODH-2019-00086122, hebben wij een ontheffing als bedoeld in 3.8, eerste lid, en 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming verleend voor het opzettelijk vangen van het zilverstreephooibeestje, de gevlekte witsnuitlibel, de groene glazenmaker, de rivierrombout, de sierlijke witsnuitlibel, de teunisbloempijlstaart, de aardbeivlinder, de bruine eikenpage, de duinparelmoervlinder, de grote vos, de iepenpage en de bosbeekjuffer, alsmede het opzettelijk verstoren van het zilverstreephooibeestje, de gevlekte witsnuitlibel, de groene glazenmaker, de rivierrombout, de sierlijke witsnuitlibel en de teunisbloempijlstaart in het kader van onderzoek naar vlinders en libellen in de gehele provincie Zuid-Holland. De ontheffing is afgegeven aan De Vlinderstichting.

Op 28 september 2023 heeft de ontheffinghouder verzocht om de einddatum van de ontheffing te verlengen voor vijf jaar, te weten tot en met 30 september 2029 in verband met het continueren van wetenschappelijk onderzoek en monitoring.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van de Invoeringswet Omgevingswet is het oude recht, in dit geval de Wet natuurbescherming, nog van toepassing op de onderhavige procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. in te stemmen met de wijziging van de einddatum van de ontheffing voor het uitvoeren van onderzoek naar vlinders en libellen van 10 september 2019, met kenmerk ODH-2019-00086122. De einddatum van voornoemd besluit wordt met deze wijziging vastgesteld op 30 september 2029;
- II. de aanvraag en ons besluit van 10 september 2019, met kenmerk ODH-2019-00086122 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- III. dat de ontheffing van 10 september 2019, met kenmerk ODH-2019-00086122, voor het overige onverminderd van toepassing blijft.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden



Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.



AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Op alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gelet op deze specifieke zorgplicht dient inzicht verkregen te worden met betrekking tot de aanwezigheid van soorten op de locatie van de activiteit. Hierbij geldt dat objectief vastgesteld moet worden of soorten negatieve gevolgen ondervinden van de voorgenomen activiteiten. Indien noodzakelijk moeten maatregelen getroffen worden om negatieve gevolgen zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden te voorkomen. Indien negatieve gevolgen redelijkerwijs niet te voorkomen zijn, dient de activiteit gestaakt te worden.
- In het kader van de specifieke zorgplicht dient tevens rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde, dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.



OVERWEGINGEN

Aanleiding

Bij besluit van 10 september 2019, met kenmerk ODH-2019-00086122, hebben wij een ontheffing als bedoeld in of 3.8, eerste lid, en 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) verleend voor het opzettelijk vangen van het zilverstreephoobeestje, de gevlekte witsnuitlibel, de groene glazenmaker, de rivierrombout, de sierlijke witsnuitlibel, de teunisbloempijlstaart, de aardbeivlinder, de bruine eikenpage, de duinparelmoervlinder, de grote vos, de iepenpage en de bosbeekjuffer, alsmede het opzettelijk verstoren van het zilverstreephoobeestje, de gevlekte witsnuitlibel, de groene glazenmaker, de rivierrombout, de sierlijke witsnuitlibel en de teunisbloempijlstaart in het kader van onderzoek naar vlinders en libellen in de gehele provincie Zuid-Holland. De ontheffing is afgegeven aan De Vlinderstichting.

Op 28 september 2023 heeft de ontheffinghouder verzocht om de einddatum van de ontheffing te verlengen voor vijf jaar, te weten tot en met 30 september 2029 in verband met het continueren van wetenschappelijk onderzoek en monitoring.

Relevante documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende stukken gevoegd:

- E-mail vlinderstichting, 28 september 2023; (ODH828055)
- E-mail vlinderstichting 2 september 2024. (ODH1155223)

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze aanvraag.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van de Invoeringswet Omgevingswet is het oude recht, in dit geval de Wet natuurbescherming, nog van toepassing op de onderhavige procedure.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 13 oktober 2023 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag voor het zilverstreephoobeestje, de gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel, teunisbloempijlstaart, aardbeivlinder, bruine eikenpage, duinparelmoervlinder, grote vos, iepenpage en bosbeekjuffer is getoetst aan de artikelen 3.5, 3.8, 3.10 en 3.25 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

Het zilverstreephoobeestje, de gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel en teunisbloempijlstaart zijn van nature in Nederland in het wild levend dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a bij de Habitatrictlijn en bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, eerste en tweede lid, van de Wnb is het verboden:

- het zilverstreephoobeestje, de gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel en teunisbloempijlstaart opzettelijk te vangen;
- het zilverstreephoobeestje, de gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel en teunisbloempijlstaart opzettelijk te verstoren.

Op grond van artikel 3.10, eerste lid, onder a, van de Wnb is het verboden:



- de aardbeivlinder, bruine eikenpage, duinparelmoervlinder, grote vos, iepenpage en bosbeekjuffer opzettelijk te vangen.

Op grond van artikel 3.8 en artikel 3.10 (in samenhang met 3.8) van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid onder b, en/of artikel 3.10, tweede lid, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Op grond van het bepaalde in artikel 3.25, eerste lid, van de Wnb, moeten in een ontheffing de middelen worden aangewezen die voor het vangen van dieren worden gebruikt.

De volgende soorten vallen niet onder het beschermingsregime van de voorgenoemde artikelen: bont dikkopje, boswitje, bruin blauwtje, bruine vuurvlinder, dwergblauwtje, dwergdikkopje, groot dikkopje, groot geaderd witje, grote ijsvogelvlinder, heideblauwtje, heivlinder, kalkgraslanddikkopje, keizersmantel, klaverblauwtje, kleine parelmoervlinder, purperstreepparelmoervlinder, rode vuurvlinder, rouwmantel, tweekleurig hooibeestje, vals heideblauwtje, woudparelmoervlinder, zilvervlek, dwergjuffer, kleine tanglibel, maanwaterjuffer, noordse glazenmaker, venglazenmaker, venwitsnuitlibel, zuidelijke oeverlibel, Spaanse vlag en alle in de aanvraag genoemde bijen- en sprinkhanensoorten. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing nodig is. Voor deze soorten geldt wel de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Beoordeling

Aanvraag

De oorspronkelijke aanvraag heeft betrekking op het doen van onderzoek. De Vlinderstichting werkt met dagvlinders, nachtvlinders, libellen en incidenteel met bijen en sprinkhanen. Er wordt ontheffing gevraagd voor het vangen van vlinders en libellen in het kader van onderzoek ten behoeve van hun behoud en herstel in Zuid-Holland. Dit betreft onder meer monitoring, ecologisch onderzoek naar de invloed van omgevingsfactoren, de autecologie van soorten en vragen op het gebied van inrichting en beheer. Het onderzoek wordt jaarrond verricht door gekwalificeerde veldmedewerkers, waarbij incidenteel ook een vrijwilliger gemachtigd zal worden om van de ontheffing gebruik te maken. Het onderzoek betreft een voortzetting van onderzoek dat reeds vele jaren door De Vlinderstichting wordt uitgevoerd, waarvoor in het verleden door de Rijksdienst van Ondernemend Nederland ontheffing is verleend. Er worden verschillende typen onderzoek uitgevoerd, welke hieronder kort toegelicht worden.

Monitoring en inventarisaties

Vlinders en libellen worden geteld in het kader van onder meer het NEM, SNL, ANLb of andere onderzoeksopdrachten en projecten. Hierbij kan gedacht worden aan inventarisaties van natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups, inventarisaties in het kader van onderzoek naar de effecten van verschillende typen bloemenranden of van verschillend type beheer zoals sinusbeheer.

Ecologisch onderzoek

Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar de specifieke eisen die soorten stellen aan hun leefomgeving, zoals: waar zitten de rupsen (specifieke groeiomstandigheden van waardplanten), waar zitten de larven (waterkwaliteit en aanwezigheid van waterplanten zoals krabbenscheer), wat voor eisen stellen ze aan het microklimaat, etc. Dit wordt gedaan om vast te kunnen stellen waarom een soort op een specifieke plek achteruitgaat, terwijl hij het op een andere plek goed doet. In sommige gevallen is merk-terugvangsonderzoek nodig door middel van een stip op



de vleugel, bijvoorbeeld om te onderzoeken wat soorten nodig hebben om zich te kunnen verspreiden in een gebied.

DNA-onderzoek

In enkele gevallen wordt DNA-onderzoek uitgevoerd. Dit kan bijvoorbeeld nodig zijn om te kunnen bepalen wat de bronpopulatie is van een soort, alsmede om beter te begrijpen wat hij nodig heeft en hoe hij zich verspreidt. Voor het doen van DNA-onderzoek is een klein stukje van een soort nodig, bijvoorbeeld een 'wing-clip' van de vleugel. Hiervoor moet een exemplaar gevangen worden, waarna een 'hapje' uit de vleugel genomen wordt en vervolgens weer losgelaten wordt. De vlinder heeft daar geen last van: tijdens het vliegen beschadigt de vleugel ook en nemen vogels er soms een hap uit; vlinders kunnen met zeer 'afgevlogen' vleugels nog prima vliegen.

Overig onderzoek

Herintroducties van soorten worden zeer sporadisch door De Vlinderstichting uitgevoerd. Indien dit aan de orde is zal hiervoor een aparte, gerichte ontheffing aangevraagd worden en dit maakt geen onderdeel uit van onderhavige aanvraag. Datzelfde geldt voor het opzettelijk doden van beschermde insecten. Het zou kunnen zijn dat er voor een specifiek onderzoek dode dieren nodig zijn. Daarvoor zal in voorkomende gevallen een aparte ontheffing aangevraagd worden en zal dan ook in de verdere overwegingen buiten beschouwing gelaten worden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Vlinders en libellen worden lang niet altijd bij monitoring of onderzoek gevangen: veel soorten zijn goed herkenbaar met het blote oog of verrekijker. Sommige soorten zijn lastig uit elkaar te houden (bijvoorbeeld de grote parelmoervlinder en duinparelmoervlinder), waardoor het goed is ze te vangen. Als beschermde insecten gevangen worden, wordt dit gedaan met een speciaal insectennet. Voor het op naam brengen van een soort is het soms nodig om insecten tijdelijk in een potje te doen zodat ze goed kunnen worden bekeken. Vervolgens worden de exemplaren zo snel mogelijk op dezelfde plek weer vrijgelaten.

Libellenlarven leven in het water. Voor onderzoek naar larven wordt deze gevangen met een schepnet. Daarbij kan het voorkomen dat ook andere beschermde soorten gevangen worden, zoals amfibieën of vissen. Deze worden direct weer op dezelfde plek in het water vrijgelaten.

Voor merk-terugvangstonderzoek en DNA-onderzoek van beschermde soorten is het vangen noodzakelijk, maar de insecten hebben zoals hierboven beschreven weinig tot geen last van. Nachtvlinders worden met behulp van licht gevangen. 's Avonds wordt de val geplaatst, waar de nachtvlinders op het licht afkomen en in de val kruipen onder de eierdozen waar ze rustig blijven zitten. 's Ochtends wordt geregistreerd welke soorten in de val zitten, waarna de nachtvlinders weer worden vrijgelaten. Hierbij lopen ze (haast) geen beschadigingen op, veel minder dan bij straatverlichting waar ze omheen blijven cirkelen. Naast de vlinders komen er soms ook andere insecten in de val. Hierbij gaat het vooral om kleine aantallen muggen, wantsen en kevers, allen geen beschermde soorten.

Bij het uitvoeren van het onderzoek kunnen de betreffende vlinders en libellen opzettelijk verstoord worden. Op grond van het vorenstaande wordt geconcludeerd dat de verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, eerste en tweede lid, alsmede artikel 3.10, eerste lid, onder a, van de Wnb overtreden worden.

Vangmiddelen

Op grond van artikel 3.25, eerste lid, van de Wnb, moeten in een ontheffing de middelen worden aangewezen die voor het vangen van dieren worden gebruikt. Zoals hierboven beschreven worden de volgende vangmiddelen ingezet bij het uitvoeren van onderzoek: vlindernet (vlinders), libellennet (libellen), schepnet (libellenlarven), insectenpotje (rupsen) en een (licht)val. De dieren worden gevangen conform de handleiding monitoring van De Vlinderstichting, waarmee het vangen en bemachtigen van insecten zoveel mogelijk wordt voorkomen. Wanneer dat wel het geval is (bij uitzondering), gebeurt dat met geëigende methoden, waarbij de insecten in principe niet



gedood worden. Gevangen dieren worden zo snel mogelijk weer op de vangplek vrijgelaten. De dieren worden indien mogelijk niet met de hand aangeraakt.

Belangenonderbouwing

De oorspronkelijke ontheffing is aangevraagd 'in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats' en 'voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten'.

Het onderzoek heeft tot doel het vergaren en verruimen van kennis en inzicht dat de instandhouding van de desbetreffende soorten dient. De kennis die door De Vlinderstichting opgedaan wordt met het onderzoek wordt gedeeld met eenieder die wil bijdragen aan de bescherming van de natuur en de wilde flora en fauna. Alle waarnemingen van soorten die worden gedaan, worden toegevoegd aan de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP), waarmee zij voor beleid, beheer, onderzoek en educatie beschikbaar zijn. Met al dit onderzoek en deze activiteiten wordt waar nodig een bijdrage geleverd aan de nog ontbrekende kennis over een soort en maken zo mogelijk dat een leefgebied van een soort goed beheerd wordt, wat bijdraagt aan een goede staat van instandhouding van deze soorten. Dit is in het belang van de bescherming van de wilde fauna en in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de belangen 'in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats' en 'voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten' gediend worden.

Geen andere bevredigende oplossing

Bij het uitvoeren van het onderzoek wordt te allen tijde zorg gedragen om de minst schadelijke methode te kiezen die een toereikend onderzoeksresultaat voor de gehele populatie biedt. Wij achten voldoende onderbouwd dat, wanneer het onderzoek op de voorgenomen wijze wordt uitgevoerd met de toegepaste middelen en methoden, zo veel mogelijk rekening wordt gehouden met de betrokken soorten. Er zijn geen bevredigende alternatieven mogelijk om de benodigde inzichten te verkrijgen voor de duurzame instandhouding van de benoemde soorten.

Staat van instandhouding

De vlinders en libellen worden bij uitzondering gevangen en weer op dezelfde plek losgelaten, waardoor dit geen (of geen noemenswaardig) effect heeft op de betreffende vlinders. De betreffende vlinders en libellen worden niet gedood. Met de omschreven handelwijze wordt de zorgplicht in acht genomen en wordt de lokale staat van instandhouding van de betreffende soorten niet negatief beïnvloed. Door het verrichten van onderzoek wordt juist bijgedragen aan de bescherming van bedreigde insectensoorten en hiermee aan de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Dit kan mogelijk van toepassing zijn bij het uitvoeren van onderzoek in Natura 2000-gebieden. Hiervoor zijn wij het bevoegd gezag.

Ook kan voor sommige handelingen een vergunning voor de Wet op de Dierproeven noodzakelijk zijn. De Vlinderstichting is verantwoordelijk om zorg te dragen dat voor elke handeling die onder deze wet valt, de benodigde vergunning van de Centrale Commissie Dierproeven en goedkeuring van het werkplan door de Instantie voor Dierwelzijn verkregen zijn.



Wijziging einddatum

Het verzoek om wijziging van de ontheffing is aangevraagd omdat het onderzoek nog altijd wordt gecontinueerd. De nieuwe aangevraagde einddatum is 30 september 2029. De wijziging van de einddatum in de ontheffing leidt niet tot aanpassing van de overwegingen en de reeds opgelegde voorschriften, zoals opgenomen in het besluit van 10 september 2019, met kenmerk ODH-2019-00086122.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande en de artikelen 3.8, eerste lid, en 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8 stemmen wij in met het verzoek tot wijziging van de ontheffing van 10 september 2019, met kenmerk ODH-2019-00086122. De overige onderdelen en voorschriften van genoemde oorspronkelijke ontheffing blijven onverminderd van kracht.